

Хенриета Тодорова
25.02.1933–12.04.2015 г.

Мария Гюрова^a

^aСекция за праистория, Национален археологически институт с музей, Българска академия на науките, Съборна 2, София 1000; gurovam@yahoo.fr

Henrieta Todorova
25.02.1933–12.04.2015

Maria Gurova^a

^aDepartment of Prehistory, National Institute of Archaeology with Museum, Bulgarian Academy of Sciences, 2 Saborna Str., 1000 Sofia, Bulgaria; gurovam@yahoo.fr

Не ми се струваше възможно това да се случи... Може би, защото нейното научно присъствие и коректив бележат всяка брънка на знанието ни за праисторията (с изключение на най-древните изяви на човешко присъствие на Балканите през палеолита), а може би, защото съзнанието не приема да се раздели със стойности и явления с непреходно значение. Така или иначе, тя си отиде от нас физически, оставяйки огромно научно наследство под формата на книги, студии, статии, иновативни теории и тези, плеяда ученици, множество съмишленици, малцина непримирими опоненти и огромен спектър от чувства и спомени, които уникалната ѝ натура провокираше.

За Хенриета Тодорова не е достатъчно да споменем, че беше професор, доктор на историческите науки на НАИМ-БАН и член-кореспондент на Българската академия на науките... това е само формално-академичен щрих от националното ѝ признание. За нея науката беше призвание и страст, и арена, и пристан, и битие, и може би сбъдната мечта... Качествата ѝ като учен будеха гама от усещания – от възторжена симпатия и респект до депресивно страхопочитание..., но нямаше равнодушни. Неустойчивото ѝ излъчване като силна и душевно богата личност не подлежеше на съмнение и отново изключваше равнодушието.

Хенриета Тодорова и като учен, и като личност, биваше от възхитително-позитивна и лъчезарна до стъписващо директна и критична, но зад действията ѝ винаги

имаше позиция на зряла осмисленост и интелектуалност. Тя отминаваше дребнотемието и дребнолюдието със снизходителна несъпричастност; тя имаше големи и далечни хоризонти, силата на ума и дръзновението да се стреми към тях; тя работеше и пишеше с размах и мащаб, надхвърлящи семплите клишета на научния провинциализъм.

Хенриета Тодорова можеше с лекота, търпение и страст, както да прише оригинална бродирана апликация на дрехата си, така и да напише статия; тя имаше подход към всеки – от „редника до генерала“ в научното поприще... и оставяше следа навсякъде и у всекиго.

Във всяка от книгите от и за нея има по нещо информативно за самата нея – от кратка и съдържателна биографична анотация до подробна библиографска справка за внушителното ѝ по обем и значимо научно наследство.

* * *

Гореказаното споделих в лично качество на колега на Хенриета Тодорова. Тук само отбелязвам тъжния факт за нейната загуба с предчувствието за незапълнима празнота, защото праисторията има една Хенриета Тодорова – една за вечни времена.

В качеството ми на главен редактор на Бе-СА уведомявам нашите читатели, че списанието ще публикува материал за проф. дин, чл.-кор. на БАН Хенриета Тодорова в някой от следващите си броеве в рубриката Галерия портрети.

За отзвук в международната научна периодика по повод нейната загуба, вижте и линка <http://antiquity.ac.uk/tributes/todorova.html>